

Opgave 2

Vlucht uit Nederland

De Nederlandse regering besloot om per 1 juli 2008 een ticketbelasting in te voeren: een vast percentage belasting op tickets van vluchten die vanaf Nederlandse vliegvelden vertrekken. De doelstelling was het belastingsysteem te vergroenen door een verschuiving van belasting op arbeid en winst naar belasting op milieuvervuiling. De invoering van deze belasting leidde tot duurdere vliegtickets en tot felle discussies tussen voor- en tegenstanders.

Gebruik bovenstaande tekst en bron 1.

- 2p 6 Maak van de onderstaande zinnen een economisch juiste tekst. De ticketbelasting is een voorbeeld van een ... (1) ... belasting. Met deze ticketbelasting wordt het belastingstelsel 'vergroend', doordat ... (2) ... externe effecten van vliegereizen tot uitdrukking komen in de prijs van een vliegticket. Door de hogere ticketprijs zal de vraag van zakelijke reizigers relatief ... (3) ... afnemen dan de vraag van niet-zakelijke reizigers. Kies uit:
- bij (1) degressieve / proportionele / progressieve
  - bij (2) negatieve / positieve
  - bij (3) minder sterk / sterker

Gebruik bron 1.

- 2p 7 Geef een verklaring voor het verschil in prijselasticiteit van de vraag tussen zakelijke en niet-zakelijke reizigers.

Gebruik bron 2.

- 2p 8 Leg uit dat de regering in haar schatting uitging van een prijsinelastische vraag naar vliegtickets.

Gebruik bron 1 en 2.

- 2p 9 Laat met een berekening zien dat de getallen uit bron 1 de schatting van de regering, genoemd in bron 2, niet ondersteunen.

Tegenstanders van de ticketbelasting beweerden dat deze belasting niet zou leiden tot minder milieuvervuiling, omdat veel Nederlanders zouden uitwijken naar luchthavens in de buurlanden België en Duitsland. Voor een effectieve belastingmaatregel zou een Europese aanpak nodig zijn.

Voordat Nederland de ticketbelasting invoerde, werd er ook in Duitsland gesproken over een vorm van ticketbelasting.

Stel dat beide landen de ticketbelasting nog niet hebben ingevoerd en voor de eenmalige en gelijktijdige beslissing staan: wel of niet een ticketbelasting invoeren. Een dergelijke situatie is weergegeven in bron 3.

Gebruik bron 3 bij de vragen 10 en 11.

- 2p 10 Vul deze pay-offmatrix zo in dat voor Nederland en Duitsland het niet-invoeren van een ticketbelasting de dominante strategie is en beide landen hiermee in een gevangenendilemma belanden.
Noteer het zo: A = (...;...) B = (...;...) C = (...;...) D = (...;...)

In meerdere lidstaten van de Europese Unie hebben regeringen geprobeerd het sterk groeiende vliegverkeer af te remmen met een ticketbelasting.

- 2p 11 Leg uit welke maatregel de Europese Unie kan nemen om te voorkomen dat de lidstaten in een gevangenendilemma terechtkomen.

Opgave 2

bron 1 kenmerken van de markt voor vliegreizen vanuit Nederland voor de periode 2008-2010

vragersgroep	aandeel in totale vraag	Ev
zakelijke reizigers	25%	-0,5
niet-zakelijke reizigers	75%	-1,2

Ev = prijselasticiteit van de vraag naar vliegtickets

bron 2 verwachtingen van de regering voor de jaren 2008 tot en met 2010

De regering verwachtte in 2008 dat door de invoering van de ticketbelasting de prijs van een vliegticket gemiddeld 10% hoger zou worden. Hierdoor zou naar verwachting het aantal gevraagde vliegtickets voor vluchten vanaf Nederlandse luchthavens in de periode 2008 tot en met 2010 dalen met 8%. Bij deze schatting werd géén rekening gehouden met andere factoren die van invloed zijn op de vraag naar vliegtickets. Het ministerie van financiën ging in het eerste jaar (2008) uit van een opbrengst uit ticketbelasting van € 350 miljoen.

bron 3 pay-offmatrix voor wel of niet invoeren van een ticketbelasting (TB)

		Nederland	
		TB niet invoeren	TB wel invoeren
Duitsland	TB niet invoeren	A	C
	TB wel invoeren	B	D

In te vullen combinaties van pay-offs:
(12 ; 12) / (0 ; 0) / (-5 ; 15) / (15 ; -5)

Toelichting:

- De gevolgen van elke keuze zijn uitgedrukt in een saldo van de welvaartstoename per land.
- Dit saldo bestaat uit twee effecten:
  - 1 welvaartsverandering door de verkoop van vliegtickets
  - 2 welvaartsverandering door CO₂-uitstoot van vliegverkeer
- Elk land streeft voor zichzelf naar een zo groot mogelijke welvaartstoename.
- De cursieve getallen zijn voor Duitsland, de vetgedrukte getallen zijn voor Nederland.